

21. februar 2019.

Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković – obraćanje na Ministarskom sastanku na temu prelaska država Zapadnog Balkana na čistu energiju

Podgorica, 21. februar 2019.

Uvaženi Komesare Han,
ekselencije,
dragi gosti,
dame i gospodo,

Izuzetno mi je zadovoljstvo što sam danas u prilici da vas pozdravim u ime Vlade Crne Gore, kao domaćina skupa na ovako važnu temu.

Pitanje ekonomskog razvoja neodvojivo je od razvoja energetike, a energetika, kao strateška grana, podrazumijeva dobro promišljen i dugoročan plan. Srećom, zemlje Zapadnog Balkana i u ovom, krucijalno važnom poslu, imaju za partnera globalnog lidera. Evropska unija već decenijama postavlja standarde po pitanju održivog razvoja i čiste, klimatski neutralne energetike.

U tom smislu, vaš današnji posao, uvaženi ministri, u bitnom je olakšan. Nedvosmislena opredijeljenost zemalja regiona ka evropskim integracijama, važan je opredjeljujući faktor dugoročnih nacionalnih energetske politika i strategija. Crna Gora tu nema dilemu. Premda izuzetno mala, naša energetika u potpunosti dijeli osnovne karakteristike jedinstvene evropske energetike. Uvozna zavisnost, izazovi zaštite životne sredine, još uvijek značajan prostor za unaprjeđenje energetske efikasnosti, prijemčivost energije i energenata našim građanima i privredi, pitanja su sa kojima se suočava ova kao i svaka druga odgovorna Vlada u Evropskoj uniji.

Naš put je jasan!

Crna Gora će, već je izvjesno, doseći i premašiti ambiciozno postavljeni nacionalni cilj udjela obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji do 2020. godine. Plaćamo visoku cijenu za to, ali ostajemo uvjereni da će se ispravnost ovog hrabrog opredjeljenja potvrditi već na srednji rok. Početni propusti nas ne smiju dovesti u dilemu da li odustati od suštinski plementite namjere. Nema odustajanja od ekološke Crne Gore. Ali to podrazumijeva i ispravljanje propusta i permanentno unaprjeđenje primijenjenih modela.

Sagledavajući aktuelne trendove i raspoloživost novih tehnologija, prošle godine smo uveli moratorijum na dalju dodjelu koncesija za gradnju malih hidroelektrana. Među prvima smo obustavili i dalje finansijsko podsticanje gradnje obnovljivih izvora energije. Ali smo stvorili odgovarajuće uslove tako da već imamo i dobre vijesti – u Crnoj Gori će se graditi jedna od najvećih solarnih elektrana u Evropi, u potpunosti oslonjena na tržišne cijene električne energije. Uskoro ćemo raspisati tender za još jednu vjetroelektranu, a očekujemo i da će nacionalna elektroprivreda dati svoj konkretan doprinos, posebno u dijelu valorizacije dijela preostalih velikih hidropotencijala.

U tom kontekstu, podsjetiću vas na doprinos koji je Crna Gora dala očuvanju životne sredine i svjetske baštine, trajno štiteći rijeku Taru, od daljih antropogenih uticaja. Nejaka crnogorska ekonomija pomirila se sa činjenicom da zarad viših ciljeva mora odustati od jednog od najjeftinijih izvora energije u Evropi i to u količini koja bi zadovoljila gotovo cijelu današnju potrebu naše privrede. Ne preispitujemo se i ne žalimo zbog toga. Ali imamo obavezu da sa dužnom pažnjom sagledamo preostale potencijale, kako bi, kao odgovorno društvo, dali svoj puni doprinos klimatski neutralnoj Evropi do 2050. godine. To je naša međunarodna obaveza, ali prije svega moralna dužnost prema potomcima.

Nije slučajno što korijeni regionalne saradnje i savremene Evrope sežu do uglja i čelika. Pitanja energetike i industrije ni davne 1951. godine nije bilo opravdano razmatrati u izolovanim nacionalnim okvirima. A danas, u svijetlu jasne potrebe za dekarbonizacijom i energetskom tranzicijom, tehnička potreba za integracijom kontinenta veća je nego ikad. Zemlje Zapadnog Balkana, kad već nijesu bile tu u vrijeme pune ekspanzije uglja kao energenta, ne smiju propustiti priliku da budu dio društva koje će ga prvo napustiti.

Mandat ove komisije, između ostalog, ostaće upamćen i po jasno definisanoj i promišljenoj viziji Energetske unije. Nije teško prepoznati u njoj benefite za svako od naših društava pojedinačno. U tom smislu, upravo od vašeg resora građani cijelog regiona imaju pravo da očekuju pogonsku snagu za brže evropske integracije.

Uvaženi ministri,

Ova tema ne bi bila potpuna kada se ne bih osvrnuo na značaj i izazov pregovora u poglavlju 27 - životna sredina i klimatske promjene koje je Crna Gora otvorila krajem prošle godine. Pregovori na ovom polju za zemlju kao što je Crna Gora ima višestruk značaj - zbog naših opredjeljenja da sačuvamo ljepote i potencijale koje imamo i da gradimo kapacitete za suočavanje sa izazovima koji nisu zanemarljivi ni za veće zemlje i ekonomije. Potpuno su u skladu i sa vizijom razvoja Crne Gore i razvojnom politikom, kojoj je Vlada na dnevnoj osnovi posvećena, što je takođe potencijal koji namjeravamo iskoristiti. Pored toga, ovo je pretposljednje poglavlje koje smo otvorili i mi očekujemo i uvjereni smo da ćemo uskoro otvoriti i poslednje poglavlje u pregovorima – poglavlje o konkurenciji i napredovati ka dobijanju završnih mjerila za poglavlja 23 i 24. Pristupanje Evropskoj uniji nije samo usvajanje propisa već i usvajanje vrijednosti, bilo da se radi o vladavini prava ili zaštiti životne sredine. Crna Gora to razumije i ka tim ciljevima se kreće bez dilema.

Na kraju, želim vam ugodan boravak, konkretnu i plodotvornu diskusiju danas u Podgorici.

Hvala.

Kontakt: Služba za odnose s javnošću Vlade Crne Gore

T: +382 20 482 828

F: +382 20 482 938

E: pr@gov.me